

Мубарак у Вашингтоні — проблема Близького Сходу

До Білого Дому у Вашингтоні завжди тягнувся дипломатичні паломники, як до Мекки. Одні — для заманіфестування своєї прихильності, інші шукать фінансової чи політичної допомоги або доставки зброї, найчастіше — прагнучи здобути Америку з її велетенським впливом — як посередника у затяжних і трудних конфліктах. У минулому тижні був у Вашингтоні Гасі Мубарак. Він є не тільки лідером країни найбільшої за територією і числом населення та з найстаршою культурою, але й головою Організації африканських держав. Прийшов до влади вісім років тому, після президента Анвара Садата, який мав відвагу полетіти до Єрусалиму, визнати Ізраїль і підписати з ним сепаратний мир у літній резиденції президентів ЗСА. Той мир став можливим головною завдяки святій терпеливості тодішнього президента Джиммі Картера. За свою відвагу Садат заплатив життям, бо його вбили власні старшини, мусульманські фанатики. Все одно — проблема Близького Сходу залишилася відкритою, бо Єгипет дотепер єдина арабська країна, яка замирилася з Ізраїлем. Нале автоматично головним посередником для конструктивного розв'язки цієї проблеми став Єгипет і його президент, дармащо й пробував це робити іорданський король Хусейн — невдачно.

Також інші дотеперішні спроби замирення не вдалися. Америка й увесь міжнародний світ признали, що центром близькосхідної проблеми є доля трьох до чотирьох мільйонів палестинців, себто тих арабів, які втекли були з території, на якій Ізраїль проголосив свою державність і де зараз розпалілася війна. Інші арабські країни не включили тих втікачів у свою економіку і вони стали неначе окремою етнічною одиницею з власною болотою проблемою. Лідер Палестинської Визвольної Організації (ПВО) Ясір Арафат проголосив у минулому році, що він відрізняється тероризмом, як засобу визвольної боротьби та готов офіційно, формально і фактично визнати право Ізраїля до державного існування в заміну за звільнення Ізраїлем окупованих ним арабських земель на заході від ріки Йордану та смуги Гази. На тій звільненій території мала би постати Палестинська держава. Уряд президента Регена відкинув цей проєкт. У відповідь на повстання арабів на Правобережжя Йордану і у смузі Гази — Ізраїль застосував тактику брутальної сили. Били палками, стріляли, проголосили військовий стан із поліційною годиною та виарештовували демонстрантів. Ясно, що від такої поведінки ситуація не покращалася. Близькосхідна потенційна бочка пороку залишилася надалі загрозливою для світового миру.

Ізраїльський прем'єр Шамір прибув до Вашингтону швидко після виборчої перемоги Джорджа Буша і запропонував переведення в Ізраїль виборів спеціально для палестинських мешканців, з виключенням Східного Єрусалиму. Палестинці поставились до цього проєкту негативно, правильно вказавши на беззастережність виборів під окупаційною владою. Але Буш і новий державний секретар Джеймс Бейкер у принципі погодилися на такий проєкт зі застереженням, що він мусить бути уточнений. Єгипетський президент Гасі Мубарак зголосив 10 точок програми як такі вибори повинні відбуватися. Вони мали би вибрати органи влади куцої автономії арабів у межах Ізраїля. Мубарак, як посередник палестинців, вимагає, щоб оці вибори були тільки частиною цілого плану замирення. Державний секретар Бейкер запропонував, щоб Ізраїль і палестинці безпосередньо повели наради — без ніяких передумов і застережень. Президент Буш телефонував з Білого Дому до Ірака Шаміра і те саме зробив Мубарак. Зате Мубарак відкинув американську сугестію, щоб Мубарак стрінувся з Шаміром. Він правильно заявив, що така зустріч можлива тільки тоді, коли б закінчилася війна, бо зустріч це погіршить ситуацію. У першому тижні жовтня ц. р. має відбутися засідання ізраїльського уряду, в якому є два табори: непримирливий табір Шаміра і його партії Лікуд та примирливий табір соціал-демократичних міністрів. Головна причина труднощі поладнання конфлікту — це глибоке взаємне недовір'я Ізраїля і палестинців та всього арабського світу. Найповажнішим джерелом цього недовір'я є імперіалізм ізраїльських екстремістів. Вони покликаються на резолюцію Ради Безпеки ООН, що признає Ізраїлеві керування „у безпечних кордонах", і бачить ті кордони „безпечними" — коштом арабської території. Уряд Буша прихильний арабам, аніж був уряд Регена, але могутнє жидівське „лаббі" у Конгресі та засоби масової публікації здебільшого у жидівських руках мусять впливати на політику також Буша і Бейкера. І тому й оці останні відвідини єгипетського президента у Вашингтоні з одногодинною розмовою із Бушем та обідом з Бейкером — не мали практичного успіху.

У серпні сповнились два роки, як знову побачив світ відроджений самвидавний журнал „Український Вісник". І хоча у журналі із 1970 року дотепер незмінний редактор, відродився він в дещо іншому вигляді. Адже перші шість чисел вийшли нелегально і з огляду на репресії не подавали ні адреси редакції ні списку членів редколегії і називали імена лише тих авторів, що за 15 років до Горбачова з відкритими заборонами виступили за перебудову держави з тоталітарно-репресивної в демократичну. Крім цього, в 1970-72 роках „УВ" був журналом суспільно-політичним.

Сьоме число „УВ" в серпні 1987 року мало вже список членів редколегії, подавало список авторів, що співпрацювали з журналом, зазначало на титулі, що журнал став ще й літературно-художнім, тобто взяв курс на оприлюднення та пропаганду заборонених творів українських авторів, яких офіційні журнали тоді ще не наважувалися друкувати. „УВ" зацікавив найбільші питання української дійсності писав про те, за що ще 1986 року можна було потрапити до в'язниці чи до психотриуму. Саме тому навколо журналу відразу ж згуртувалися кошти політв'язні: ім не треба було позичати сміливості, щоб скористатися відносною свободою слова, до якої, хоча й про людське око, закликав М. Горбачов.

У зв'язку з внутрішньою політикою Горбачова, режимна преса почала помішувати репортажі, в яких інформують громадськість про важливі події з життя народу, такі як відкриття церков в Україні, як також про злочини совєтської влади під час сталінського періоду на західноукраїнських землях. Позитивом цієї режимної преси є поміщення листів читачів, свідків злочинів совєтської влади, що їх доконало протягом 22-ох місяців перебування диявольської влади в місті Дрогобичі. Такі листи (спомини) улегшували працю Товариства „Меморіал", завданням якого є висвітлювання „білих плям" в історії Дрогобиччини, часів не тільки сталінської влади, але також інших вождів Совєтського Союзу.

У щоденнику „Радянське Слово", — органу дрогобичьких міського і районного комітетів компартії України, появився репортаж 5-го травня ц. р. п. 3. „Релігійні відправи і навколо них". Автор репортажу В. Волянський інформує мешканців міста і району, про це, що його дивує, що не зважаючи на дощ, прийшла на це „релігійне гуляння", така маса не тільки дрогобичьких міщан, але також приїхали гості із навколишніх міст і сіл дрогобичького району. Він також твердить на підставі даних (напевно КГБ), що на цьому релігійному зібранні були гості із Львова й Івано-Франківська, як Ірина Калініч, Іван Гель, Ольга Горинь, як теж активні на відтинках — релігійному і людських прав. На його думку одних прувела віра, інших заці-

Василь Барладяну УКРАЇНСЬКИЙ САМВИДАВ СЬОГОДНІ

(з Українського Вісника ч. 14)

Хоча „Український Вісник" не став офіційно дозволеним журналом, але влада й не заборонила його, не потягла редколегію та авторів до криміналу. Склався прецедент, наслідком якого була поява восени 1987 року у Львові альманаху „Євшан-зілля" (видавці — Ірина та Ігор Калінічі). Але якщо „УВ" головну увагу надає висвітленню суспільно-політичних проблем, які хвилюють вже українство в географічному та етнічному розумінні цього слова, то „Євшан-зілля" альманах передусім галицький, культурно-історичного напрямку. На наш погляд, саме регіональний і поміркований культурно-історичний напрямок зменшує популярність цього назвагал цікавого видання Соціологи, що стежать за „споживанням" друкованої слова в СРСР, запевняють: „Сьогодні навіть ті, хто читають в основному проблеми публіцистики".

Незабаром, а саме в січні 1988 року, з'явився самвидавний орган Української Асоціації Незалежної Творчої Інтелектуальності „Кафедра" (редактор — Михайло Осадчий). Його споріднює з „УВ" не тільки публіцистичний відділ, але й авторський колектив — колишні в'язні сумління й ті-

відновлено випуск літературно-громадського альманаху „Карбін гір" (редактор — Дмитро Гриньків). Хоча в ньому й зачіпаються загальні болісні питання нашого минулого й сьогодення, це все ж переважно видання регіонального характеру. І якраз місцеві матеріали в ньому найцікавіші.

Після Львова, що й досі є основним центром як загальноукраїнського, так і регіонального самвидаву, незалежне українське слово з'явилося і на Наддніпрянщині. 1988 року Український Культурологічний Клуб у Києві веде два невеличкі за обсягом числа інформаційного бюлетеня під назвою „Коло". Проте „Коло" ще не стало ні загальноукраїнським, ні популярним виданням: окрім статті Євгена Сверстюка „Духовні джерела і традиції української культури", у двох числах „Коло" не було нічого, що могло б зацікавити всьукраїнського читача. Більшу потенцію статті популярним виданням має, гадаємо, журнал киявської студентської „Громади", „Дзвін", перше число якого з'явилося влітку 1988 року...

Східноукраїнським колегію згаданих раніше „Карбін гір" можна вважати альманах „Пороги", що з'явився цього року в Дніпропетровському (редактор — Іван Соколюк). Цінність „Порогів" полягає насамперед у тому, що тут вміщуються художньо вартісні твори і що журнал (Закінчення на стор. 4)

Ірина Дибко-Филипчук Довгождані сподівання стали дійсністю!

Як уже інформовано, 154-ий Конгрес ПЕН, під гаслом „Свобода і сила слова", відбувся від 23-29-го вересня ц. р. в Торонто і Монтреалі, Канада.

На двох перших зустрічах всіх делегатів із 42 центрів в Торонто, рішалося питання прийняття у члени світового ПЕН такі держави, які досі із-за несприятливих умов волі свого народного слова, не могли стати вільними членами ПЕН.

Та ось — 28-го вересня ц. р. в Монтреалі наші довгождані сподівання стали дійсністю. Присутній у залі Микола Вінграновський, як представник письменників України, виступив перед голосним і прочитав своє звернення у справі прийняття у ПЕН. Марта Шраменко, у перекладі на англійську мову, прочитала цей же зміст М. Вінграновського. Пролунали кожне слово у перекладах на французьку й іспанську мови. Непотрібне висвітлення мого звернення, як делегати Центру ПЕН з Нью-Йорку: була я свідком першої події — одноголосною згодою всіх делегатів, усіх центрів світу, прийняли у членство ПЕН український вільний центр в Києві. Під спонтанні оплески і потиски рук вітали в особі М. Вінграновського новий український центр ПЕН, в Києві.

А тепер чекаємо із меншим хвилюванням зустрічі із численними письменниками, членами ПЕН з Києва, на наступний 55-й Конгрес, який відбудеться в травні 1990 року в Мадриді.

Ось слово М. Вінграновського: Пане президенте! Літературі українського народу нараховується 2,000 років. Література мого народу одна із найстаріших, якщо не найстарша, серед слов'янства. Я, панове, представник цієї літератури і цього народу. Коли говоримо, що дав світові мій народ, який його духовний висок в історії людства, то я назвав би три моменти.

Перше: його свідомість і надзвичайна працьовитість, які мого підтвердили, зокрема, й Канада, де засідає сьогоднішній конгрес, Канада, в якій у 1991 році відзначатиметься 100-річчя, коли на її землі прийшли через океан перші українці й своєю працею сприяли її розвиткові і добробуту.

Друге: мій любовний народ, а отже, і його література виробили і записали

Дописи з життя громад, установ, організацій, інститутів чи осіб, включно з посмертними записками, мають бути не довше за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє це вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо знайде потреба). Описи слід надіслати до редакції до десяти днів після офіційної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дотримуватися подавати повні імена і прізвища у своїх матеріалах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійськи і по-українськи. — Редакція.

Д-р Олександр Серафін АВТОМОБІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ У 1990 РОКАХ

Протягом останніх вісімнадцяти років світова автомобільна промисловість боролася із зовнішніми чинниками, які в історії не мали паралелі, а в наслідок — зазедве чимало перебіччя. Промисловість пережила два періоди важливої нестачі рідкого палива, три цикли економічного застою у ЗСА і дві кризи різкого занепаду виробництва автомобілів у Європі. Додатково, двоцифрова інфляція та коштов грошей, які досягли своїх вершин у 1981 році, та підвищення надмірних державних регулювань автомобільної промисловості в поєднанні із значним підвищенням коштів енергії, ускладнювали потрібну розв'язку. За таких обставин і в тому часі зашли великі зміни поглядів серед покупців у ЗСА та Європі. В Америці з дозрілістю післявоєнного покоління питання змінювалося із „чому я?" на „чому не я?"; углядання рівноправності раси й статі, здавалося, безконечний економічний ріст, зростаючий відсоток працюючих жінок, самітні й старших віком; створив незвичайне запотребування на виробі в ЗСА та Європі.

Від 1970 року два сильні ринкові спрямування змінили становили світової автомобільної промисловості, а саме: 1) поява японських промисловців, поважних конкурентів на світовому ринку, та їхнє стремління до світового опанування, 2) значне збільшення виробів. У той час, коли американські промисловці автомобілів були змушені зайнятися виконанням вимог федерального уряду, а європейці удосконалювали свої малі розміри автомобілів — японці настигли до удосконалення якості своїх виробів та успішно поширювали концепцію „світового

автомобіля". Автомобільна промисловість, як така в основний мірі, почала застосовувати електроніку в моторах і вводити різні удосконалення, отримуючи загальне одобрення покупців.

Зменшення величини автомобіля набрало повного розвитку, а більший поштовх технічного удосконалення та економічного вжитку палива значно змінили світовий автомобільний ринок. В результаті, більша конкуренція довела до значної зайвої здатності виробництва у ЗСА, Європі та, навіть, у Японії. Автомобільна промисловість, з другої сторони, зрозуміла настрій модерного покупця — менше льоального, зате більше вибагливого. Це є короткий перегляд останніх вісімнадцяти років.

Звернімо свою увагу тепер на наступних 10 років цього сторіччя, розглядаючи їх у сімох ділянках. Норма зросту економії ЗСА передбачається на 2.5 відс., а Європи на 2.3 відс. річно. Цей передбачений зріст ґрунтується на спільних міжнародних засадах — застосуванні грошової й торговельної рівноваги, не виключаючи значної інфляції. Є побоювання наполегливого високого безробіття у багатьох країнах Європи.

Циклічні спади попиту будуть більше помірковані, хоч автомобільна промисловість змагатиметься за досягнення кращих наслідків ринку. Світова торгівля та міждержавні грошові розчислення залишаються нестійкими в наслідок швидкого зросту країн Третього світу — нерозвинених економічно й промислово націй. Ця нестійкість ускладнюватиметься політичними впливами, пов'язаними з господарюванням світових ресурсів оливи.

Олива буде в задовільному постачанні ціною приблизно 15 американських доларів за бочку аж до 1994 року, а потім до 2000 року підніметься до 21 — 22 доларів за бочку. В наслідок піднесення ціни оливи, ціна рідкого палива в ЗСА буде приблизно один долар за галлон у 1995 році, а 1.30 дол. у 2000 році (вартість теперішнього долара). В Європі ціна палива залишиться на майбутнє багатоміліардні в ЗСА, через високу податки (приблизно 50 відс.). Короткочасні коливання в цінах палива

проявлятимуться і цим підсилуватимуть зацікавлення покупців шадати паливо. Питання, пов'язані з енергією, будуть піднімати й загострювати інші зовнішні впливи.

Міжнародна конкуренція зростає і цей зріст матиме великий поштовх до шукання засобів зниження кошту, себто: найдешевший спосіб виробництва, включно з місцевістю виробничих підприємств. Ця міжнародна конкуренція також матиме вплив на впровадження законів на обмеження імпорту до ЗСА та Європи.

В майбутньому покупці матимуть поважний вплив на американський і зростаючий європейський ринки. Їхні впливи поширюватимуться на різні галузі автомобільного ринку. Число можливих покупців автомобілів (особи віком від 16-ти років) збільшиться на 36 мільйонів у ЗСА і 39 мільйонів в Європі, між 1980 — 2000 роками.

Післявоєнне покоління у ЗСА і Європі стане можливою. Її заробітки перевищать 40,000 (в теперішніх доларах). Згідно історичних даних, група людей віком 35-40 років життя купувати пропорційно найбільше нових автомобілів. У ЗСА продовжуватиметься значний зріст самітних покупців автомобілів (з 32 відс. у 1985 році до 37 відс. усіх покупців до 2000 року), з яких половина буде віком понад 35 років (у 1985 році було 42 відс.).

Число родин зменшиться з 37 відс. у 1985 році на 35 відс. у 2000 році. Число старших віком водіїв автомобілів понад 65 років життя збільшиться у ЗСА й Європі, однак ця група населення менше зацікавлена купівлею нових автомобілів. Різниця між ЗСА та Європою відносно власності автомобілів продовжуватиметься.

Майже 80 відс. світового виробу автомобілів буде далі в Північній Америці, Західній Європі та Японії, 80 відс. усіх автомобілів далі вироблятиметься десятими промисловцями. Японські виробники досягнуть 33 відс. ринку в ЗСА у 1995 році особових автомобілів і 28 відс. комерційних автомашин.

Закінчення буде.

